

locis aliis, eorumque Capitulis, Collegiis, vel Conventibus, Rectoribus, seu personis moderativum seu charitativum subsidium exhiberi, non possint à singulis Ecclesiis, Monasteriis, five locis pro subsidio hujusmodi ultra petere, vel recipere, etiam à volentibus, nisi quantum ascenderent singulae procuraciones in pactum, per nos superius moderatum, quas iidem Prælati possent recipere, quando ex privilegio per alium visitarent. Porrò Turon. prædictos, tales fore intelligimus, quòd duodecim ipsorum valeant unum florenum auri boni puri, & legalis ponderis, ac cuncti Florentini. Per Constitutionem autem hujusmodi nolumus, quòd prædicti Prælati, vel alii, quibus visitationis officium, & procuracionum receptio ex privilegio Sedis Apostolicæ, vel aliis de consuetudine, vel de jure competere dignoscuntur, jus visitandi, seu procuraciones recipiendi, sibi valeant vindicare. Nec per Constitutionem eandem aliis Constitutionibus super præmissis, per Prædecessores nostros dudum editis, quoad alia contenta in eis, aliquatenus derogetur. Insuper Abbates Cisterciens. Ordinis, sua Monasteria visitantes, sub præfata Constitutione nostra nolumus comprehendere, cum super his per aliam Constitutionem nostram duxerimus specialiter providendum. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrarum Constitutionis, intentionis, inhibitionis, adjectionis, & præcepti ac voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum. Datum Avinionæ xv. Kalend. Januarii, Pontificatus verò nostri anno secundo.

DE CELEBRATIONE MISSARUM.

TITULUS XI.

I. JOANNES XXII. [c. an. 1327. Avenioni.]

Narratis perturbationibus plurimis, quæ Ecclesie præsertim per Hæreticos inferuntur: ordinat Romanus Pontifex, quòd dum Missæ celebrantur, in quibus devotius oratur, certæ preces sic expressæ ad Deum effundantur. Et ut Christiani ad id sint promptiores, viginti dies indulgentiarum cunctis hoc facientibus elargitur. Adverte, quòd sub hoc tit. aptè potuisset locari Extravagans, Doda, quæ est supra de vita & honestate Clerici ubi tractatum est.

Luc. 8.

DISCIPULORUM Christi gesta nos instruant, ut in pelago hujus mundi procella surgente, ad divinum confugium recurrere debeamus. Illi quidem commotione maris adeò grandi facta, ut fluctus in naviculam quam Jesum sequentes intraverant, operirent, Christum dormientem vocibus excitant supplicibus, & adversus ingruentes tempestatis impetus, ab eo salutis præsidium postularunt. Cum itaque Catholicam Ecclesiam, quæ congregationem o. Fidelium comprehendit, videamus (quod dolentes referimus) pacis æmuli, zizaniorumque latoris malitia procurante, discordiarum flatus concitatum, eorumque fluctus adeò elevatos, quòd quasi operiant ipsam totam: Hæreticos insuper Ecclesiam ipsam cernamus, & schismaticos impugnare ferociter, ac ut inconsutilem Domini tunicam scindant, multipliciter laborare. Cum Fratribus nostris deliberatione præhabita diligenti, expediens (imò necessarium potius) æstimamus, ut ad illum, qui ad dexteram Patris sedet in excelsis, qui caput est Congregationis ejusdem; cuique potestas omnis, tam in cælo, quam in terra noscitur tradita, eique venti & maria obsecundant, levemus cum manibus corda nostra, ipsi quoque devotis pulsantes precibus, apud eum sedulis orationibus insistamus, ut insurgentis præmissæ fremitus tempestatis, quæ quasi universorum Christianorum regna concutit, subditos contra dominos violato federe erigit, Hæreticis & Schismaticis ac rebellibus Ecclesie Dei, insurgendi contra ipsam ejusque jura usurpandi insania damnabili ausum pandit, flatus cessare, fluctusque prædictos quiescere sua faciat omnipotentis virtute; cordaque Hæreticorum, Schismaticorum, aliorumque rebellium ad Dei Ecclesie unitatem ac devotionem inclinet & habiliter, vel forsitan cum præmissis pertinaciter intendant persistere, ipsorum elidat superbiam, eorumque obstinatam malitiam suæ virtute dextera conterat, & proternat. Corda quoque Subditorum ad eorum Superiores, & eorum Superiorum convertat ad Subditos, ipsosque dissidentes in concordie unitate conciliet, confirmet, sicque det ipsis Superioribus præsidere, quòd sic regnent, ut dirigantur; eorumque regimen cedat Subditis ad salutem perpetuam, quietam & pacem; nobisque ipse cujus providentia in sui dispositione non fallitur, modos & vias aperiat, per quos hoc, quod in votis gerimus, efficaciter promovere possimus. Et quia in Missarum solemnibus ad Deum consueverunt preces effundi devotius, de eorundem Fratrum consilio ordinamus, quòd in singulis Missarum celebrationibus post dictum à celebrante Pater noster, responsonemque facta, antequam in Missa ulterius procedatur, illud Canticum, Letatus sum in his quæ dicta

Psal. 122.

Vide Turrescremat. in Summa de Ecclesia, lib. 1. c. 1.

Luc. 8.

sunt mihi; totum cum Gloria Patri, à Religiosis, Clericis, & aliis literatis præsentibus cum devotione dicant. Et primo dicantur P. Kyrie eleison, Christe eleison, Kyrie eleison. Pater noster. Et post isti verficuli subsequantur, Domine salvos fac Reges: Et exaudi nos in die quæ invocaverimus te. Salvum fac populum tuum Domine, & benedic hereditati tuæ: Et rege eos, & extolle illos usque in æternum. Fiat pax in virtute tua: Et abundantia in turribus tuis. Domine exaudi orationem meam: Et clamor meus ad te veniat. Dominus vobiscum: Et cum spiritu tuo.

Collecta.

Ecclesie tuæ quaesumus, Domine, preces placatus admittite: ut destructis adversitatibus & erroribus univeris, securâ tibi serviat libertate. Per Dominum nostrum.

Offitium nostrorum, quaesumus, Domine, elide superbiam; eorum contumaciam dextera tuâ virtute proferne. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Benedicat Celebrans consequenter.

Nos autem Christi Fideles ad exequendum supradicta promptius donis volentes spiritualibus animare, omnibus verè poenitentibus, & confessis, tam his celebrantibus, quam ipsis assistentibus observantibus supradicta, quam aliis preces tunc devotas Deo fundentibus, pro præmissis diebus, & Missis singulis, quibus hæc fecerint, viginti dies de omnipotentis Dei misericordia, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, de injunctis sibi poenitentis relaxamus. Nulli ergo, &c. Datum xii. Kalendas Julii, Pontificatus nostri anno xii.

DE RELIQUIIS ET VENERATIONE SANCTORUM.

TITULUS XII.

I. SIXTUS IV. [c. an. 1477. Romæ.]

Qui Conceptionem Immaculate Virginis devotè celebrant, in eodem Festo, & ejus Octavis Officio intererunt, tales tribuuntur indulgentiæ, quales consequuntur Christi Fideles in Corporis Christi solemnitate.

CUM præcelsa meritorum insignia, quibus Regina cælorum Virgo Dei genitrix gloriosa, sedibus prælata æthereis, sideribus quasi stella matutina præruilat, devotæ considerationis indagine perstramatur, & intra pectoris arcana revolvimus, quòd ipsa (utpote via misericordie, Mater gratiæ & pietatis, Amica humane generis, Consolatrix pro salute Fidelium, qui delictorum onere gravantur,) sedula oratrix, & pervigil ad Regem quem genuit, intercedit: Dignum, quin potius debitum, reputamus universos Christi Fideles, ut Omnipotenti Deo, cujus providentia ejusdem Virginis humilitatem ab æterno respiciens, pro reconcilianda suo Auctori humana natura, lapsi primi hominis æternæ morti obnoxia, eam sui unigeniti habitaculum Sancti Spiritus preparatione constituit: ex qua carnem nostræ mortalitatis pro redemptione populi sui assumeret, & immaculata Virgo nihilominus post partum remaneret: de ipsius immaculate Virginis mira conceptione gratias & laudes referant, & insistita propterea in Dei Ecclesia Missas, & alia Divina Officia dicant, & illis inter sint; indulgentiis, & peccatorum remissionibus invitare, ut exinde fiant ejusdem Virginis meritis, & intercessione divinæ gratiæ aptiores. Hac igitur consideratione inducti, ejusdem Omnipotentis Dei ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, auctoritate Apostolica hac in perpetuum valitura constitutione statuimus, & ordinamus, quòd omnes & singuli Christi Fideles utriusque sexus, qui Missam & Officium Conceptionis ejusdem Virginis Gloriosæ, juxta piam, devotam & laudabilem ordinationem dilecti filii Magistri Leonardi de Nogarolis Clerici Veronensis Notarii nostri, & quæ desuper à nobis emanavit, Missæ & Officii hujusmodi institutionem, in die festivitatis Conceptionis ejusdem Virginis Mariæ, & per Octavas ejus, devotè celebraverint, & dixerint, aut illis Horis Canonicis interierint, quoties id fecerint, eandem prorsus indulgentiam, & peccatorum remissionem consequantur, quam juxta felicis recordationis Urbani 1. IV. in Concilio Viennensi approbatæ, ac Martini V. & aliorum Romanorum Pontificum, prædecessor. nostr. Constitutiones, consequuntur illi, qui Missam, & Horas Canonicas in festo Corporis & Sanguinis Domini nostri Jesu Christi, à primis Vespereis, & per illius Octavas, juxta Romanæ Ecclesie Constitutionem, celebrant, dicunt, aut Missæ Officio, & Horis hujusmodi intererunt, præsentibus perpetuis temporibus valituris. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ m. cccc. lxxvii. iiii. Kal. Martii, Pontificatus nostri anno sexto.

Hanc Constitutionem Urbani habes insertam in Clem. 1. de relig. & vener. Sancti. c. Fovet, ap. probatam.

II. IDEM in eadem materia. [an. 1483. Romæ.]

Excommunicationem ipso facto incurrant Predicatores asserentes Divinam Virginem in peccato originali fuisse conceptam: qui etiam dicunt, quòd festum Conceptionis ejus celebrantes graviter peccant. Et omni præsentem Constitutionem in locis populosis publicari.

Grave nimis gerimus & molestum, cum sinistra nobis de quibusdam Ecclesiasticis personis referuntur. Sed in eorum qui ad Evangelizandum verbum Dei sunt deputati excessibus prædicando commissis, eò gravius provocamur, quò illi periculosius remanent incorrecti. Cum facile deleri nequeant, qui multorum cordibus sic publicè prædicando diffusis & damnabilibus imprimuntur errores. Sanè cum Sancta Romana Ecclesia de intemerata semperque virginis Mariæ Conceptione festum solenniter celebret, & speciale ac proprium super hoc Officium ordinaverit; nonnulli, ut accepimus, diversorum Ordinum Predicatores in suis sermonibus ad populum publicè per diversas civitates & terras affirmare hæcenus non erubuerunt, & quotidie predicare non cessant, omnes illos, qui tenent aut asserunt eandem Gloriosam & Immaculatam Dei Genitricem abque originali peccati macula fuisse conceptam, mortaliter peccare, vel esse Hæreticos; ejusdem immaculate Conceptionis celebrantes, audientisque sermones illorum qui eam sine hujusmodi macula conceptam esse affirmant, peccare graviter. Sed & præfatis prædicationibus non contenti, confectos super his suis assertionibus libros in publicum ediderunt: ex quorum asseritionibus & prædicationibus non levia scandala in mentibus Fidelium exorta sunt, & majora merito exoriri formidantur in dies. Nos igitur hujusmodi temerariis ausibus, ac perveris asseritionibus ac scandalis, quæ exinde in Ecclesia Dei exoriri possunt (quantum nobis ex alto conceditur) obviare volentes, motu proprio, non ad alicujus nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, & certa scientia, hujusmodi asseritiones Predicatorum eorundem, & aliorum quorumlibet, qui affirmare præsumerent, eos qui crederent aut tenerent, eandem Dei Genitricem ab originali peccati macula in sua Conceptione præservatam fuisse, propterea alicujus hæresis labe pollutos fore, vel mortaliter peccare; aut hujusmodi Officium Conceptionis celebrantes, seu hujusmodi sermones audientes alicujus peccati reatum incurrere, utpote falsas & erroneas, & à veritate penitus alienas; editisque desuper libros prædictos id continentes, quoad hoc auctoritate Apostolica tenore præsentium reprobamus, & damnamus. Ac motu, scientiâ & auctoritate prædictis, statuimus, & ordinamus, quòd Predicatores verbi Dei, & quicumque alii, cujuscunque status, gradus aut ordinis ac conditionis fuerint, qui de cetero ausu temerario præsumpserint in eorum sermonibus ad populum, seu alias quomodolibet affirmare hujusmodi sic per nos improbatas & damnatas asseritiones veras esse, aut dictos libros pro veris legere, tenere, habere, postquam de præsentibus scientiam habuerint, excommunicationis sententiam eo ipso incurrant; à qua ab alio quàm Romano Pontifice, nisi in mortis articulo, nequeant absolutiois beneficium obtinere. Item motu, scientiâ & auctoritate similibus, simili poenæ ac censura subicientes eos qui ausu fuerint asserere contrariam opinionem tenentes, videlicet Gloriosam Virginem Mariam cum originali peccato fuisse conceptam, hæresis crimen, vel peccatum incurrere mortale; cum nondum sit à Romana Ecclesia & Apostolica Sede decernit: non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis contrariis quibuscunque, quibus communitur vel divisim à Sede Apostolica indultum existat; quòd interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per Literas Apostolicas non facientes plenam ac expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Et ne de præmissis aliquando, valeant ignorantiam allegare: volumus, quòd

locorum Ordinarii requisiti præsentem Literas in Ecclesiis constitentibus in eorum civitatibus, & suarum Diocesium, & locis insignibus, dum major ibi multitudo populi ad Divina convenerit, sermonibus ad populum mandent & faciant publicari. Præterea, quia difficile foret præsentem Literas ad singula loca, in quibus expediens fuerit deferre: etiam volumus, & dicta auctoritate decernimus, quòd eorundem Literarum transumptio manû publici Notarii confecto, & authentico alicujus Prælati Ecclesiastici sigillo munito, ubique stetur, prout staretur eidem originalibus Literis, si forent exhibite vel ostense. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ reprobationis, damnationis, statuti, ordinationis, voluntatis & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum se noverit incursum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ m. cccc. lxxxiii. pridie Nonas Septembris, Pontificatus nostri anno decimo-tertio.

Infrumentum ex originali transumptum, quandoque facit plenam fidem.

DE IMMUNITATE ECCLESIA RUM.

TITULUS XIII.

I. BENEDICTUS XI. [c. an. 1304.]

Decretalis, Clericis Laicos, eod. tit. lib. 6. habet locum tantum quoad Laicos Tallias à Clericis exigentes, & dantes illis auxilium, & non quoad solventes. Præcipit deinde Lateran. & Generalia Concilia diligenter observari.

Quod olim per felicis recordationis Bonifacium Papam VIII. prædecessorem nostrum, contra Laicos exigentes, five recipientes à Clericis & Ecclesiasticis personis Tallias, Decimam, vel aliam quotam seu quantitatem aliquam de proventus bonorum suorum, aut Ecclesiarum; necnon adversus solventes, aut promittentes, vel consentientes se soluturos, poenis adjectis, statutum est, quantum ad poenas ipsas ex causa, de consilio Fratrum nostrorum, restringimus ad exigentes tantummodo, & ad exigendum dantes auxilium, consilium vel favorem: non autem quoad eadem poenas in solventibus aut recipientibus à sponte dantibus deinceps vendicet sibi locum. Ceterum attendant sollicitè Ecclesiarum Prælati, & alii Clerici Lateranense Concilium, quod in hujusmodi subventionibus solum casum necessitatis, aut communis utilitatis, ubi Laicorum ad id non suppetant facultates, deliberatione provida noscitur excepisse: & deinde Generale statuisse Concilium propter quorundam imprudentiam, etiam in hoc casu Romanum Pontificem (cujus interest communibus providere utilitatibus) primitus consulendum. Attente igitur caveant ne prædictorum Conciliorum transgressores existant, aliquid in casu prædicto; & multo magis si casus ipse non subit, quoquo modo vel titulo, inconsulto Romano Pontifice, occasione subventionum dictarum concedendo Laicis, vel etiam promittendo: Alioquin tanquam Canonum, & tam solennium Conciliorum temerarii transgressores, quas procul dubio, Deo propitio, idem infliget Pontifex, gravissimas poenas poterunt merito formidare. Nulli ergo omnino hominum, &c.

Vide eod. i. eod. tit. in Clem. Cum notatis ibidem per Decretos.

Pastoralis cura sollicitudinis super cunctas populi Christiani nationes, invigilare remediis subsectorum, eorundem periculis obviare, ac scandala removere compellit. Sanè quoniam ex Constitutione felicis recordationis Bonifac. &c. ut in Clem. 1. eodem titulo.

FINIS LIBRI TERTII.

Quartus Liber vacat.